

Brüssel, 28.1.2019
COM(2019) 14 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

nõukogu määruse (EÜ) nr 577/98 rakendamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Nõukogu määruses (EÜ) nr 577/98 tööjõu valikvaatluse korraldamise kohta ühenduses¹ on sätestatud Euroopa Liidus (ELis) ja selle liikmesriikides tehtavate ühtsete tööjõu-uuringute miinimumnõuded.

Määruse (EÜ) nr 577/98 artiklis 7 on sätestatud:

„Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta alates aastast 2000 iga kolme aasta järel. Aruandes antakse eelkõige hinnang statistiliste meetodite kvaliteedile, mida liikmesriigid on kavandanud tulemuste parandamiseks või vaatlusprotsessi hõlbustamiseks.“

Käesolev aruanne on komisjoni seitsmes aruanne parlamendile ja nõukogule. See hõlmab ajavahemikku 2015–2017 ja on üles ehitatud järgmiselt.

- **2. jaotises** antakse ülevaade Euroopa Liidu tööjõu-uuringust ja selle tähtsusest Euroopa Liidu poliitika toetamisel.
- **3. jaotises** antakse ülevaade sellest, kuidas on määrust (EÜ) nr 577/98 rakendatud liikmesriikides, kandidaatriikides ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riikides.
- **4. jaotises** keskendutakse käimasolevatele Euroopa statistikasüsteemi² algatustele parandada tööjõu-uuringu kvaliteeti.

2. TÖÖJÕU-UURINGU ÜLEVAADE

2.1. Üldkirjeldus

Euroopa Liidu tööjõu-uuring (edaspidi „ELi tööjõu-uuring“) on ulatuslik leibkonnaliikmete valikuuring. Selle abil saadakse nii kvartaalset kui ka aastast tööturustatistikat tööhõive ja töötuse kohta ning inimeste kohta, kes ei kuulu tööjõu hulka. Selle käigus kogutakse lisaküsimustikega ka mitmeaastast teavet ning saadakse andmeid igakuisteks moodulipõhisteks hinnanguteks töötuse ja töötuse määra kohta.

Asjaomaste riikide **riiklikud statistikaametid** vastutavad riiklike küsimustike koostamise, valimi moodustamise, küsitluste korraldamise ja tulemuste komisjonile (Eurostatile) saatmise eest komisjoni määruses (EÜ) nr 377/2008³ sätestatud ühise koodide süsteemi kohaselt.

¹ EÜT L 77, 14.3.1998, lk 3.

² Määruse (EÜ) nr 223/2009 (Euroopa statistika kohta) (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164) artiklis 4 on sätestatud, et Euroopa statistikasüsteem on partnerlus Euroopa statistikaasutuse (Euroopa Komisjon (Eurostat)), riiklike statistikaametite ja muude riiklike asutuste vahel, kes vastutavad igas liikmesriigis Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise eest.

³ Komisjoni 25. aprilli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 377/2008, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 577/98 (tööjõu valikvaatluse korraldamise kohta ühenduses) alates 2009. aastast andmeedastuses kasutatavate koodide, struktuuriliste muutujate kohta andmete kogumiseks kasutatava alavalimi ja vaatluskvartalite kindlaksmääramise suhtes (ELT L 114, 26.4.2008, lk 57).

Eurostat vastutab määruse (EÜ) nr 577/98 rakendamise järelevalve, riiklike statistikaametite abistamise, ühtlustatud mõistete ja meetodite kasutamise edendamise ning võrreldava riikliku ja Euroopa tööturustatistika levitamise eest.

2017. aastal oli ELi tööjõu-uuringu valimimaht ligikaudu 1,3 miljonit inimest (kellest ligikaudu 1,2 miljonit töötas EL 28s) vanuses 15–74 aastat. Valimid võeti igas kvartalis ja need hõlmasid 34 osalevat riiki⁴. Seega on ELi tööjõu-uuring suurim leibkonnauuring Euroopas.

2.2. Asjakohasus

ELi tööjõu-uuring on kõige suurem ELi tööturgude ametliku statistika allikas. Sellega kogutakse andmeid ühtekokku enam kui 100 muutuva kohta, mis iseloomustavad üksikisiku tööhõiveseisundit, tööhõive tunnuseid, tööaega, hariduslikku tausta ja väljaõpet. ELi tööjõu-uuringut täiendavad ka iga-aastased temaatilised lisaküsimustikud⁵.

See rahvusvahelistel standarditel ja määratlustel⁶ põhinev ELi tööjõu-uuring on oluline ka väljaspool ELi piire, võimaldades võrrelda Euroopa tööturu olukorda teiste piirkondade ja riikide omaga.

ELi tööjõu-uuringu andmetele toetuvad mõned ELi peamised poliitilised algatused. Näiteks on ELi tööjõu-uuring üks peamisi andmeallikaid, mille alusel jälgitakse liikmesriikide edukust tööhõivesuuniste järgimisel i) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 148⁷ ja ii) ELi tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020“ kohaselt. Kolme ELi tööjõu-uuringu näitaja alusel (20–64aastaste tööhõive määr, madala haridustasemega noorte osakaal ja kolmanda taseme hariduse omandanud 30–34aastaste inimeste arv) jälgitakse strateegia „Euroopa 2020“ viiest peamisest eesmärgist⁸ kahe täitmist. Paljusid teisi tööjõu-uuringul põhinevaid näitajaid kasutatakse „Euroopa 2020“ ühises hindamisraamistikus.

Mitut ELi tööjõu-uuringu näitajat kasutatakse ka liikmesriikide tulemuslikkuse jälgimiseks Euroopa sotsiaalõiguste samba kahe mõõtme raames. Need mõõtmed on *võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule* (hõlmab haridust, oskusi ja pidevõpet, soolist võrdsõiguslikkust tööturul ja noori) ning *dünaamilised tööturud ja õiglased töötingimused* (hõlmab tööjõu struktuuri ja tööturu muutusi)⁹.

⁴ Osalevad riigid on ELi 28 liikmesriiki, Island, Norra, Šveits, Montenegro, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik ja Türgi.

⁵ 2015. aastal tööjõu-uuring lisaküsimustikku ei hõlmanud. 2016. aastal käsitles lisaküsimustik noorte tööturule kaasamist. 2017. aastal käsitles lisaküsimustik füüsilisest isikust ettevõtjate tegevust.

⁶ ELi tööjõu-uuring põhineb eelkõige Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni korraldatud rahvusvahelisel tööjõustatistikute konverentsil vastu võetud resolutsioonidel ja soovitusel, vt <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm> (kättesaadav ainult inglise, prantsuse ja hispaania keeles).

⁷ Vt nõukogu 6. mai 2014. aasta otsus 2014/322/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta aastaks 2014 (ELT L 165, 4.6.2014, lk 49).

⁸ Strateegia „Euroopa 2020“ peamised eesmärgid: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators.

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators> (kättesaadav ainult inglise, prantsuse ja saksa keeles).

Lisaks sellele käsitletakse ELi tööjõu-uuringus mitut piirkondlikku tööturu näitajat (s.o noorte töötuse määr ja üldine töötuse määr), mida kasutatakse rahaliste eraldiste määramisel ühtekuuluvuspoliitika raames.

ELi tööjõu-uuringu näitajaid kasutatakse ka kestliku arengu tegevuskava aastani 2030¹⁰ eesmärkide saavutamise jälgimisel. Kolm kestliku arengu tegevuskava eesmärki hõlmavad ELi tööjõu-uuringust tulenevaid näitajaid: kvaliteetne haridus, sooline võrdõiguslikkus ning inimväärne töö ja majanduskasv.

ELi tööjõu-uuringul põhinev igakuine töötuse määr on oluline lühiaja majandusnäitaja. Tegemist on ühe Euroopa peamise majandusnäitajaga,¹¹ mida kasutatakse ka majandus- ja finantsnäitajate tulemustabeli tarbeks töötuse määra aastaste libisevate keskmiste leidmiseks. Tulemustabelit kasutatakse omakorda makromajandusliku ja konkurentsivõimega seotud tasakaalustamatuse avastamiseks¹². ELi tööjõu-uuringu abil saadakse rahvamajanduse arvepidamise tarbeks andmeid tööhõive, tööaja ning tööturu kõrval muudegi valdkondade (nt hariduse) kohta.

ELi tööjõu-uuringu andmeid kasutavad laialdaselt komisjoni peadirektoraadid. Neid kasutavad laialdaselt ka Euroopa ametid. Eelkõige kasutab neid andmeid Eurofound oma ülevaatliku aruande koostamiseks Euroopa tööjõu tunnuste kohta.

Peale selle on ELi tööjõu-uuring üks suuremaid statistiliste üksikandmete allikaid Euroopa teadlaste jaoks. Suur valim võimaldab uurida teatavaid kindlaid tööturu rühmi. ELi tööjõu-uuring hõlmab ka paljusid demograafilisi, piirkondlikke ja haridusega seotud muutujaid.

3. TÖÖJÕU-UURINGU TEGEMINE

See jaotis hõlmab peamiselt ajavahemikku 2015–2017, kuid selleks, et tuua välja eelmise aruandega võrreldes tehtud edusammud, esitatakse vajaduse korral ka teavet 2014. aasta tööjõu-uuringu kohta.

3.1. Täpsus

Statistika täpsus tähendab arvutuste ja hinnangute lähedust täpsetele või tegelikele väärtustele, mida statistikaga mõõta tahetakse. Hinnangute täpsuse puhul tuleb ette kahte liiki vigu: valikuvigu ja valikust sõltumatuid vigu. Valikuvead tekivad seetõttu, et uuritakse vaid osa rahvastiku üldkogumist. Valikust sõltumatud vead on kõik muud vead, mis ei tulene valimi moodustamisest (nt kaetusvead, mõõtmisvead, töötlusvead, vastamiskaost põhjustatud vead).

¹⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/sustainable-development-goals_en

¹¹ Principal European Economic Indicators – A statistical guide, Eurostat 2009, vt <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-81-08-398> (kättesaadav ainult inglise keeles).

¹² Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tulemustabelit kasutatakse riigis tekkiva või olemasoleva makromajandusliku tasakaalustamatuse tuvastamiseks. Seda tehakse igal aastal ja kõigepealt koostatakse häiremehhanismi aruanne. Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1176/2011 (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

Valikuvigu põhjustab peamiselt valimimaht. Suuremate valimite korral on tulemused täpsemad. Tabelis 1 on esitatud igas osalevas riigis igas kvartalis küsitletud 15–74aastaste isikute valimi maht absoluutväärtusena ja võrrelduna kogu selle vanuserühma suurusega. Valimi osakaal üldkogumist¹³ jäi 2017. aastal vahemikku 0,14 %st (Ühendkuningriik) 1,46 %ni (Luksemburg). Keskmiselt oli 2017. aastal valimimaht ühes kvartalis ligikaudu 1,3 miljonit inimest, mis moodustab 34 osaleva riigi 15–74aastastest isikutest 0,29 %.

Ametlikes uuringutes, nagu ELi tööjõu-uuring, kasutatakse tõenäosuslikku valikut. Tänu sellele on võimalik valikuvigu kvantifitseerida usaldusvahemikena. Tabelis 2 on esitatud EL 28 koondandmete tasandil tööhõive ja töötuse seitsme peamise näitaja puhul saadud hinnangud ja 95 % usaldusvahemikud.

Nimetatud vahemikud vastavad nõukogu määruses (EÜ) nr 577/98 sätestatud täpsusnõuetele.

Valikust sõltumatute vigade puhul jälgivad Eurostat ja osalevad riigid korrapäraselt nende olulisemaid allikaid (nt vastamiskadu). Osalevad riigid teatavad Eurostatile igal aastal vigade peamised põhjused ja nende vähendamiseks kasutatavad riiklikud meetodid. Selle jälgimise kokkuvõtte avaldatakse iga-aastases ELi tööjõu-uuringu kvaliteediaruandes¹⁴.

2017. aastal oli ELi tööjõu-uuringus osalemine kohustuslik 14 riigis (Belgia, Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Küpros, Luksemburg, Malta, Austria, Portugal, Slovakkia, Norra ja Türgi) ning vabatahtlik ülejäänud 20 riigis. Vabatahtliku uuringu korraldanud riikides on täielikult vastamata jätnute määr tavaliselt suurem kui kohustusliku uuringu korraldanud riikides¹⁵.

¹³ Valimi osakaal üldkogumist on valimimahu (valikuühikute arv valimis) ja üldkogumi mahu (valikuühikute koguarv sihtkogumis) jagatis.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (kättesaadav ainult inglise keeles).

¹⁵ Täielik vastamiskadu esineb juhul, kui valimisse võetud üldkogumi ühiku kohta ei koguta mingeid andmeid. Täielikult vastamata jätnute määr on selliste ühikute arvu, kelle kohta andmeid ei kogutud, ja valimisse võetud ühikute koguarvu jagatis.

Tabel 1. Valimimaht ja protsent 15–74aastasest rahvastikust (keskmiselt kvartalis) Euroopa tööjõu-uuringus 2017. ja 2014. aastal

Riik	Valimi maht kvartalis (tuhandetes) 2017	15–74aastaste osakaal üldkogumist (%) 2017	15–74aastaste osakaal üldkogumist (%) 2014	Riik	Valimi maht kvartalis (tuhandetes) 2017	15–74aastaste osakaal üldkogumist (%) 2017	15–74aastaste osakaal üldkogumist (%) 2014
EL 28	1 162	0,31	0,32	Malta	5	1,44	1,54
Belgia	29	0,35	0,23	Madalmaad	75	0,59	0,69
Bulgaria	25	0,45	0,45	Austria	34	0,52	0,54
Tšehhi Vabariik	41	0,50	0,53	Poola	58	0,21	0,26
Taani	21	0,49	0,59	Portugal	30	0,39	0,38
Saksamaa	142	0,23	0,20	Rumeenia	47	0,31	0,28
Eesti	5	0,56	0,49	Sloveenia	13	0,79	0,76
Iirimaa	27	0,77	1,12	Slovakkia	18	0,41	0,47
Kreeka	45	0,56	0,55	Soome	29	0,71	0,77
Hispaania	119	0,34	0,36	Rootsi	51	0,68	0,84
Prantsusmaa	94	0,20	0,19	Ühendkuningriik	67	0,14	0,16
Horvaatia	6	0,20	0,21	Island	3	1,08	1,36
Itaalia	105	0,23	0,24	Norra	20	0,51	0,50
Küpros	8	1,22	1,27	Šveits	28	0,43	0,50
Läti	8	0,53	0,56	Montenegro	5	1,09	–
Leedu	12	0,57	0,75	Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik	11	0,65	0,53
Luksemburg	7	1,46	0,65	Türgi	89	0,16	0,17
Ungari	43	0,58	0,32	KOKKU	1 318	0,29	0,31

Tabel 2. Usaldusvahemik 95 % tööjõu-uuringu peamiste tööhõive ja töötuse näitajate puhul EL 28-s (2017)

Palgatöötajate arv (×1000)	Tööhõive määr protsendina rahvastikust (%)	Töötute arv (×1000)	Töötuse määr protsendina tööjõust (%)	Noorte töötuse määr protsendina
----------------------------	--	---------------------	---------------------------------------	---------------------------------

				tööjõust (%)
217 740 ± 311	72,1 ± 0,1	18 781 ± 145	7,9 ± 0,1	16,8 ± 0,3

Tabel 3. ELi 2017. ja 2014. aasta tööjõu-uuringus osalemise ja vastamiskao määr riigiti

Riik		Täieli kult vasta mata jätnut e määr (%) 2017	Täieli kult vasta mata jätnut e määr (%) 2014	Riik		Täieli kult vasta mata jätnut e määr (%) 2017	Täieli kult vasta mata jätnut e määr (%) 2014
Belgia	Kohustuslik	17,4	27,8	Malta	Kohustuslik	24,8	23,7
Bulgaaria	Vabatahtlik	19,7	23,7	Madalmaad	Vabatahtlik	48,4	42,7
Tšehhi Vabariik	Vabatahtlik	21,2	20,6	Austria	Kohustuslik	3,4	5,7
Taani	Vabatahtlik	45,0	46,2	Poola	Vabatahtlik	38,7	31,5
Saksamaa	Kohustuslik	3,8	2,3	Portugal	Kohustuslik	16,1	14,8
Eesti	Vabatahtlik	33,2	31,3	Rumeenia	Vabatahtlik	12,7	9,5
Iirimaa	Vabatahtlik	32,2	23,9	Sloveenia	Vabatahtlik	20,1	21,3
Kreeka	Kohustuslik	25,4	24,6	Slovakkia	Kohustuslik	18,0	11,0
Hispaania	Kohustuslik	13,1	15,2	Soome	Vabatahtlik	32,7	28,0
Prantsusmaa	Kohustuslik	20,4	20,9	Rootsi	Vabatahtlik	43,4	35,7
Horvaatia	Vabatahtlik	44,5	31,3	Ühendkuningriik	Vabatahtlik	50,7	39,8
Itaalia	Kohustuslik	14,9	11,8	Island	Vabatahtlik	31,5	21,0
Küpros	Kohustuslik	3,8	4,2	Norra	Kohustuslik	15,8	19,9
Läti	Vabatahtlik	35,4	35,7	Šveits	Vabatahtlik	19,7	18,8
Leedu	Vabatahtlik	22,3	19,6	Montenegro	Vabatahtlik	16,7	–
Luksemburg	Kohustuslik	41,7	84,6	Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik	Vabatahtlik	11,9	24,6
Ungari	Vabatahtlik	21,5	17,2	Türgi	Kohustuslik	4,3	9,3

3.2. Ajakohasus ja õigeaegsus

Statistika ajakohasus tähendab ajavahemikku, mis jääb andmete kättesaadavaks tegemise ja sündmuse või nähtuse vahele, mida need andmed kirjeldavad. ELi tööjõu-uuringu puhul sõltub see ajavahemik sellest, i) kui palju aega on liikmesriikidel vaja uuringu korraldamiseks ja andmete töötlemiseks ning seejärel tulemuste saatmiseks Eurostatile ning ii) kui palju aega vajab Eurostat tulemuste töötlemiseks, valideerimiseks ja avaldamiseks.

Nõukogu määruses (EÜ) nr 577/98 on sätestatud, et liikmesriigid peavad andmed Eurostatile edastama 12 nädala jooksul pärast vaadeldava kvartali lõppu. Eurostat valideerib riiklikud andmestikud kohe pärast nende kättesaamist. Tabelis 4 on esitatud 2014.–2017. aasta kohta ajavahemikud vaadeldava kvartali lõpust kuni ajani, mil andmed tehti Eurostat kasutajatele kättesaadavaks. ELi tööjõu-uuringu andmete ajakohasus on EL 28s viimastel aastatel veidi paranenud. 2017. aastal kulus EL 28 andmete avaldamiseks keskmiselt 75 kalendripäeva võrrelduna 77 päevaga 2014. aastal. Eurostat kavatses ELi tööjõu-uuringu tulemuste ajakohasust veelgi parandada, lühendades tulevikus andmete Eurostatile esitamise tähtaega.

ELi tööjõu-uuringu andmete ajakohasus on väga oluline ka igakuiste töötuse määrade hindamisel. Kohe kui Eurostat on riiklikud andmed töödelnud, kasutatakse neid järgmise kuu töötuse määra arvutamisel. Igakuine töötuse määr avaldatakse umbes 30 päeva pärast vaadeldava kuu lõppu.

Tabel 4. Tööjõu-uuringu andmete kättesaadavaks tegemine kasutajatele – ajakohasus, 2014–2017

Kalendripäevade arv vaadeldava perioodi lõpust kuni hetkeni, mil Eurostat riiklikud andmed oma veebisaidil kättesaadavaks teeb	Riikide arv							
	2014		2015		2016		2017	
	Kõik	EL 28	Kõik	EL 28	Kõik	EL 28	Kõik	EL 28
< 31	0	0	0	0	0	0	0	0
31–60	2	2	2	2	5	3	6	5
61–90	27	24	29	24	27	24	25	22
91+	4	2	2	2	1	1	2	1
Kokku	33	28	33	28	33	28	33	28
Keskmine kalendripäevade arv	77	77	80	80	73	74	77	75

Statistika õigeaegsus on väljakuulutatud ja tegeliku andmete kättesaadavaks tegemise aja erinevus. Eurostat avaldab kavandatavaid ELi tööjõu-uuringu peamiste kvartali- ja aastanäitajate avaldamise kuupäevi. Ajavahemikul 2015–2017 peeti kinni kõigist väljakuulutatud avaldamistähtaegadest.

3.3. Kättesaadavus ja selgus

Eurostat levitab ELi tööjõu-uuringu andmeid mitmel viisil. Peamine levitamisevahend on Eurostati veebiandmebaas, kus on üle 400 tabeli ELi tööjõu-uuringu üksikasjalike andmetega (kvartali-, aasta-, leibkonna- ja lisaküsimustike tulemused). Punktis 2.2 kirjeldatud poliitilised näitajad avaldatakse samuti veebisaidi konkreetsetes rubriikides;¹⁶ nendes rubriikides olevates tabelites on esitatud üksnes kõige tähtsamad ELi tööjõu-uuringu tulemused. Eurostat koostab kasutajate soovil teisigi ELi tööjõu-uuringu muutujate kombinatsioonide tabelleid.

ELi tööjõu-uuringu üksikandmed on väga olulised ka teaduse jaoks. Neid soovib kasutada üha rohkem ülikoolide, teadusasutuste ja riiklike statistikaametite teadlasi Euroopast ja mujalt. Alates 2011. aastast on Eurostat jaganud üksikandmeid tasuta. Andmeid lubatakse kasutada kooskõlas komisjoni määruses (EÜ) nr 557/2013¹⁷ sätestatud tingimustega, millega tagatakse uuringus osalenute isikuandmete kaitse¹⁸. Individuaalsetest andmetest koosnevad andmefailid ei sisalda otsest tuvastamist võimaldavaid andmeid, nagu nimi, aadress või isikukood. Lisaks sellele kohaldatakse anonüümimise eeskirju.

Detailset teavet (metaandmeid) edastatakse kasutajatele eri levitamiskanalite kaudu. Laiem üldsus saab üldteavet Eurostati veebisaidi ELi tööjõu-uuringut käsitlevast rubriigist. Üksikasjalikum teavet saab veebisaidi rubriigist „Statistics Explained“¹⁹. Seda teavet ajakohastatakse korrapäraselt. Konkreetset teavet statistika sisu ja kvaliteedi kohta avaldatakse kahes iga-aastases väljaandes: meetodikaväljaandes, kus kirjeldatakse riiklike uuringute erijooni, ja iga-aastases kvaliteediaruandes, kus esitatakse kokkuvõtte ELi tööjõu-uuringu tulemustest²⁰. Peale selle on konkreetsed metaandmed lisatud ka Eurostati veebiandmebaasis kättesaadavasse ELi tööjõu-uuringu statistikasse. 2014. aastast alates avaldatakse veebis ka iga osalenud riigi kvaliteediaruannetest saadud teavet.

Riigid täiustavad oma tööjõu-uuringu meetodikat ja korraldust korrapäraselt. Kui selline täiustamine põhjustab ELi tööjõu-uuringu andmetes katkestusi, teavitavad asjaomased riiklikud statistikaametid Eurostati. Olulised katkestused dokumenteeritakse Eurostati väljaannetes²¹. Eurostat avaldab ka eriaandmestiku „LFS main indicators“ („Tööjõu-uuringu põhinäitajad“), milles on varasemad aegread katkestuste suhtes korrigeeritud ja juhuslikud andmelüngad on täidetud.

¹⁶ Näide ELi 2020. aasta strateegia kohta: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard> (kättesaadav ainult inglise, prantsuse ja saksa keeles).

¹⁷ ELT L 164, 18.6.2013.

¹⁸ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1)

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/overview> (kättesaadav ainult inglise, prantsuse ja saksa keeles).
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (kättesaadav ainult inglise keeles).

²⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (kättesaadav ainult inglise keeles).

²¹ ELi tööjõu-uuringu aegride katkestusi käsitlevad dokumendid on kättesaadavad (ainult inglise keeles) aadressil http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (1. peatükk).

3.4. Võrreldavus

ELi tööjõu-uuringus kasutatakse ülimalt ühtlustatud mõisteid, määratlusi, klassifikaatoreid ja meetodikat. Määruses (EÜ) nr 377/2008 on sätestatud ühine koodide süsteem, millega tagatakse, et kõik osalevad riigid kasutavad samu muutujate määratlusi. Kasutatakse ühiseid klassifikaatoreid (nt Euroopa Liidu majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator (NACE), rahvusvaheline ametite klassifikaator (ISCO)) ning iga kord, kui klassifikaatoreid muudetakse, tagab Eurostat, et kõik osalevad riigid kooskõlastavad nende rakendamise. Peale selle annab Eurostat välja selgitavad märkused, milles antakse riiklikele statistikaametitele üksikasjalikke suuniseid selle kohta, kuidas statistikat kodeerida ja rakendada. Selgitavates märkustes esitatakse ka Eurostati põhjendused iga suunise kohta. Meetodikaga seotud teemasid arutatakse spetsiaalses tööturustatistika töörühmas. See töörühm edendab kogemuste ja tavade jagamist kõikide osalevate riikide vahel.

Selleks et tööpuudust mõõdetaks kõikides osalevates riikides ühtmoodi, on komisjoni määruses (EÜ) nr 1897/2000²² sätestatud tööpuuduse mõiste. Selles sätestatakse ka põhimõtted, mida järgida tööhõiveseisundit käsitlevate uuringuküsimuste sõnastamisel. Tööpuuduse mõiste vastab Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) standarditele, mis võeti vastu 13. ja 14. rahvusvahelisel tööjõustatistikute konverentsil²³. Sellega tagatakse, et ELi tööjõu-uuringus kogutud statistika on võrreldav teiste riikide, eriti teiste OECD liikmete omaga.

3.5. Sidusus

ELi tööjõu-uuringul põhinevate ja rahvastikustatistikast pärit rahvastikuhinnangute järjepidevus on oluline üldise kvaliteedi aspekt. ELi tööjõu-uuringu kui valikuuringu tulemused arvutatakse rahvastiku ühe osa vastuste põhjal. Seejärel võrreldakse vastuseid kogu rahvastiku suhtes. Kogu rahvastiku andmed põhinevad parimatel parajasti kättesaadavatel hinnangutel (sugude ja vanuserühmade kaupa, et võrdlus oleks täpsem). Põhimõtteliselt tagatakse võrdlusanalüüsiga ELi tööjõu-uuringu ja rahvastikustatistika järjepidevus. Erandjuhtudel võib siiski ette tulla erinevusi. Näiteks saadakse iga kümne aasta järel uued rahvaloenduse andmed. Kui uue loenduse tulemusel selguvad andmed, mis erinevad eelmistest rahvaarvu hinnangutest, võib olla tarvis eelmised aegread üle vaadata. Sel juhul võib rahvastikustatistika ja ELi tööjõu-uuringu läbivaatamisel ette tulla kestuse ja ajastuse erinevusi, sest üksikasjalike rahvastikuandmete puudumine rahvaloenduste vaheliste kümmeaastakute kohta seab omad piirangud.

Enamik ELi tööjõu-uuringus osalevaid riike tegi rahvaloenduse 2011. aastal. Uue loenduse tulemused toovad sageli kaasa uued tööjõu-uuringu kaalutegurid, valimialused ja/või valikudisaini. Kõikide nende riikide statistikaametid, kus korraldati 2011. aastal rahvaloendus, on kontrollinud ja vajaduse korral muutnud tööjõu-uuringu kaalutegureid,

²² Komisjoni 7. septembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 1897/2000, millega kohaldatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 577/98 tööjõu valikvaatluse korraldamise kohta ühenduses tööpuuduse mõiste osas (EÜT L 228, 8.9.2000, lk 18).

²³ <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm>

19. rahvusvahelisel tööjõustatistikute konverentsil vastu võetud uute ILO tööhõive ja tööpuuduse määratluste rakendamist kirjeldatakse 4. peatükis (kättesaadav ainult inglise, prantsuse ja hispaania keeles).

kajastamaks uusi rahvaarvu hinnanguid, sealhulgas tagasiulatuvate andmete aegriidade ümberkaalumist vähemalt aastani 2010.

Töötust käsitlevate hinnangute järjepidevusega seoses tuleb märkida, et paljud riigid avaldavad statistikat ka selle kohta, kui palju inimesi on end registreerinud riiklikus tööhõiveametis ja otsivad tööd. Tööjõu-uuringu töötust käsitlevad näitajad ja registreeritud tööotsijate arv erinevad seetõttu, et kogutakse erinevaid andmeid. Kui ELi tööjõu-uuringus toetutakse leibkondade töötamise ja töötamiseks valmisoleku uurimise ühtlustatud metoodikale, siis riiklike tööhõiveametite haldusregistrites on täielik nimekiri isikutest, kes on end töötuna arvele võtnud ja kellel on õigus saada töötushüvitist. Kuna töötuna arvele võtmine sõltub riigi sotsiaalpoliitikast, ei saa registreeritud tööotsijaid hõlmavat statistikat võrrelda ei riigiti ega ajaliselt.

Teine valdkond, kus statistiline järjepidevus on oluline, on tööjõu-uuringutest ja rahvamajanduse arvepidamisest selguvate tööhõive hinnangute võrdlemine, kuna hinnangud ei pruugi olla ühesugused. See tuleneb nii erinevast metoodikast (mõisted ja rahvastiku üldkogumi kaetus ei ole samad) kui ka erinevast koostamisprotsessist. Rahvamajanduse arvepidamise andmed koostatakse kõikide asjakohaste riigis kättesaadavate andmeallikate võrdlemise ja kombineerimise teel ning kasutades kõikehõlmavate tulemuste saavutamiseks ära iga allika eelseid. Rahvamajanduse arvepidamine püüab saavutada ka tööhõive ja tootmise mõõtmiste järjepidevust (sisemajanduse koguprodukt ehk SKP). Tööjõu-uuring on selles protsessis üks andmeallikatest. Muud andmeallikad selles protsessis on näiteks ettevõtlusuuringud, tööhõiveregistrid ja sotsiaalkindlustusregistrid. Tööjõu-uuringu ja rahvamajanduse arvepidamise järjepidevust on arutatud tööturustatistika töörühmas. Eurostat hindab nende kahe hinnangu erinevusi ning mitu riiklikku statistikaametit on analüüsinud erinevuste põhjusi ja ulatust. Mõnel juhul on riiklikud statistikaametid avaldanud kahe andmestiku vahelised vastavustabelid.

Tööjõu-uuringu ja rahvamajanduse arvepidamise võrdlus näitab, et tööjõu-uuring sobib rohkem selleks, et mõõta tööturul osalemist (töötus ja aktiivsus) või analüüsida konkreetsete sotsiaal-majanduslike rahvastikurühmade olukorda (nt vanuse, soo või hariduse alusel). Rahvamajanduse arvepidamise andmed sobivad paremini tööhõive hinnangute võrdlemiseks kogutoodangu ja tulude mõõtmistega makromajanduslikul tasandil.

4. TÖÖJÕU-UURINGU TÄIUSTAMISE ALGATUSED

4.1. Tööjõu-uuring tänapäevases sotsiaalstatistika süsteemis

Võttes aluseks komisjoni teatise „Euroopa Liidu statistika koostamise metoodika kohta: vaade järgmisele kümnendile“, ²⁴ võttis komisjon 26. augustil 2016. aastal vastu ettepaneku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega valimitena kogutud individuaalsete andmete põhjal luuakse üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik (ühtse Euroopa sotsiaalstatistika raammäärus) ²⁵.

²⁴ COM(2009) 404, 10. august 2009.

²⁵ COM(2016) 551.

Selle algatuse eesmärk oli ajakohastada Euroopa sotsiaaltatistikat. Kavandatud raammäärus suurendab Euroopa sotsiaaltatistika võrreldavust ja järjepidevust, ühendades seitse ELis tehtavat leibkonnauuringut ning ühtlustades määratlusi, mõisteid ja muutujaid, mis on kahe või enama uuringu puhul ühesugused. See lihtsustab sotsiaalsete nähtuste ühisanalüüsi. Esimene kavandatud raammääruse kohane andmekogumine peaks toimuma 2021. aastal.

ELi tööjõu-uuring on üks ühtse Euroopa sotsiaaltatistika raammäärusega hõlmatud leibkonnauuringutest ja seda ajakohastatakse raammäärusele vastavaks. Ajakohastamisega viiakse ELi tööjõu-uuring vastavusse 2013. aasta oktoobris vastu võetud 19. rahvusvahelise tööjõustatistikute konverentsi resolutsiooniga, kehtestades tööhõive piiratuma ulatuse ning vanemapuhkuse ja hooajatöö täpsemad kriteeriumid. Ajakohastamine suurendab ka tööjõu-uuringu asjakohasust seoses järgmisega: i) rändeanalüüs ja ii) töötaja tööaega põhitöökohas ja sealt saadavat kuupalka käsitleva teabe võrreldavus. Peale selle on ELi tööjõu-uuringu ajakohastamise järel paremini kaetud: i) tööhõive (majanduslikult sõltuv füüsilisest isikust ettevõtja), ii) üldine terviseteeve (et võrrelda puuetega inimeste olukorda tööturul kogu sihtkogumi omaga) ning iii) osalemine hariduses ja koolituses (kestusega vähemalt 12 kuud).

Lisaks aitab ELi tööjõu-uuringu läbivaatamine parandada andmete Eurostatile edastamise ajakohasust, muuta täpsusnõudeid ja täiustada metoodikat.

4.2. ELi tööjõu-uuringu laiendamine teistesse kandidaatriikidesse

Praegu osaleb ELi tööjõu-uuringus 34 riiki (28 ELi liikmesriiki, kolm kandidaatriiki ja kolm EFTA riiki). See tähendab seda, et need riigid saavad andmed Eurostatile kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 577/98 ning et Eurostat levitab nende andmeid korrapäraselt. Kaasatud kandidaatriigid on Montenegro, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik ja Türgi. Eurostat teeb tihedat koostööd teiste kandidaatriikide statistikaametitega, aidates neil saavutada uuringu sisu ja kvaliteedi vastavuse nõukogu määruse (EÜ) nr 577/98 nõuetele. Serbia ja Albaania on juba hakanud oma tööjõu-uuringu andmeid Eurostatile saatma. Kui nende riiklikud uuringud vastavad Euroopa õigusaktide nõuetele, hakkab Eurostat ka nende andmeid levitama.

4.3. Uute statistikatoodete loomine

Tööturu muutusi kajastav statistika

Inimeste tööhõiveseisundi muutused on väga huvipakkuvad, sest need annavad lisateavet tööturu üldise olukorra, sealhulgas tööturu paindlikkuse või jäikuse kohta. Need muutused annavad teavet ka konkreetsete elanikkonnarühmade olukorra kohta. Tööturu muutuste andmete alusel saab näiteks analüüsida, kui palju inimesi on konkreetsel ajavahemikul töö kaotanud või leidnud ja millisesse elanikkonnarühma nad kuuluvad. See võimaldab omakorda kindlaks teha rühmi, kel on parem võimalus leida töö, või rühmi, keda ähvardab suurem oht töö kaotada või uut tööd mitte leida.

Kvartaalne tööturuanalüüs, mis näitas tööhõive, töötuse ja majandusliku mitteaktiivsuse vahelisi muutusi, avaldati esimest korda 2015. aastal. Täiendavaid tulemusi, kus esitatakse

nende muutuste jaotus sugude, vanuserühmade, töötuse kestuse või töökohavahetuste kaupa, avaldatakse alates 2017. aastast eksperimentaalstatistikana.

Eurostat ja riiklikud statistikaametid töötavad praegu välja tööturu aastaste muutuste hindamise metoodikat, lahendades probleeme, mis on seotud väljalangemiste suure määraga (valimite suuruste vähenemine küsitluslainetes) ning rahvastikumuutustega ajas.

ELi tööjõu-uuringu peamiste näitajate laiendamine ja kavandatavaks õigusraamistikuks ettevalmistamine

ELi tööjõu-uuringu peamised näitajad on tööjõu-uuringu kõige tähtsamad tulemused, mis avaldatakse Eurostati veebiandmebaasis. Nende eesmärk on pakkuda kasutajatele kõige tähtsamate tööturгу kirjeldavate näitajate (nt tööhõive, töötus ja aktiivsuse määrad) hooajaliselt kohandatud aegridu. Neid väga olulisi näitajaid on aja jooksul täiustatud ja laiendatud, nii et need hõlmavad näitajaid, mis kirjeldavad selliseid rühmi nagu NEET-noored (mittetöötavad ja mitteõppivad noored).

Eurostat ja tööturustatistika töörihm on töötanud välja strateegia, mille eesmärk on vähendada aegridade katkestusi, mis on tingitud uue raammääruse jõustumisest. See strateegia tagab peamiste näitajate katkestusteta aegridade avaldamise. See nõuab andmete dubleerimist, mis võimaldab Eurostatil saada uue tööjõu-uuringuga vastavuses olevaid tagasisivaatega andmeridu paralleelselt riiklikul tasandil levitamiseks. Kuna i) riikide kasutatavad meetodid teabe saamiseks katkestuste kohta aegridades on väga erinevad ja ii) näitajate hulk, mida tuleb tuletada suhteliselt napist teabest, on suur, on Eurostat juba hakanud tegelema kõikide selle projekti rakendamiseks vajalike etappidega.

Lisateave ELi tööjõu-uuringu tulemuste täpsuse kohta

Sellistes uuringutes nagu ELi tööjõu-uuring esitatakse rahvastiku juhusliku sihtvalimi andmete alusel näitajate hinnangud kogu rahvastiku kohta. Kuna uuritakse ainult osa sihtkogumist, on oluline esitada koos hinnanguga teave hinnangu täpsuse kohta (vt punkt 3.1). Sellised kvaliteedinäitajad esitatakse kas standardvea või usaldusvahemikuna.

Eurostat ja liikmesriigid on esitanud suure poliitilise tähtsusega 23 näitaja alamhulga iga-aastaste netomuutuste dispersiooni (nagu kirjeldatakse punktis 2.2). See teeb võimalikuks selle, et kui kasutajad levitavad ja analüüsivad neid ELi tööjõu-uuringu näitajaid poliitilistel eesmärkidel, saavad nad täiendada teavet selle kohta, kuidas näitaja on võrdluses eelnenud aastaga muutnud, teabega nende näitajate muutuste statistilise olulisuse kohta.

5. KOKKUVÖTE

Komisjon jälgib, kas liikmesriigid täidavad määruse (EÜ) nr 577/98 nõudeid. Komisjon peab ELi tööjõu-uuringu tegemist väga heaks, kuna liikmesriigid järgivad määrust kas täielikult või peaaegu täielikult. Lahendamata küsimusi arutatakse liikmesriikidega ja vajaduse korral koostatakse üheskoos tegevuskavad. ELi tööjõu-uuringu üldine kvaliteet on hea.

Euroopa statistikasüsteem püüab ELi tööjõu-uuringu tegemist ja meetodeid pidevalt täiustada. Hoolimata keerulisest olukorrast, kus ressursse napib ja eelarvet on märkimisväärselt kärbitud, on Euroopa statistikasüsteem suutnud neid jõupingutusi jätkata. ELi tööjõu-uuringut täiustatakse pidevalt sotsiaalstatistika korralduse ajakohastamise raames või eraldi ELi tööjõu-uuringu projektide kaudu, mis on suunatud uuringu kohandamisele kasutajate vajaduste muutumise ja uute probleemide alusel (nt suuremad nõuded ajakohasusele, tööturu aastaste muutuste hindamised). See töö jätkub ka järgmistel aastatel.